

<https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2022.3.261782>
УДК [929+012:(551.781+563.12)]:56(477)

Т.С. РЯБОКОНЬ

Інститут геологічних наук НАН України, Київ, Україна
E-mail: tamararyabokon@gmail.com

ЄЛИЗАВЕТА ЯКІВНА КРАЄВА — ВИДАТНИЙ МІКРОПАЛЕОНТОЛОГ УКРАЇНИ (до 100-річчя від дня народження)

Стаття присвячена Єлизаветі Яківні Краєвій — гідній представниці української мікропалеонтологічної школи П.А. Тутковського та О.К. Каптаренко-Черноусової, старшій науковій співробітниці Інституту геологічних наук НАН України, кандидату геолого-мінералогічних наук. Є.Я. Краєва є визнаним фахівцем-мікропалеонтологом, яка зробила вагомий внесок у вивчення форамініфер еоцену й олігоцену Південної України. Вона займалась біостратиграфією палеогенових відкладів платформної України і північно-західного шельфу Чорного моря за форамініферами, є розробником і співавтором першої стратиграфічної схеми палеогенових і нижньоміоценових відкладів Південноукраїнської нафтогазоносною області, одним із авторів уніфікованої стратиграфічної схеми палеогенових відкладів платформної України. Наведена бібліографія наукових праць Є.Я. Краєвої.

Ключові слова: біографія; бібліографія; стратиграфія; біостратиграфія; форамініфери; палеоген України.

Серед дослідників, яким сучасна стратиграфічна наука України завдячує своїми здобутками, чільне місце належить старшій науковій співробітниці, кандидату геолого-мінералогічних наук Єлизаветі Яківні Краєвій. Її внесок у біостратиграфію і стратиграфію нижньотретинних відкладів України все ще залишається не оціненим.

Весною 2022 р. виповнилось 100 років від дня народження Єлизавети Яківни Краєвої, яскравої представниці української мікропалеонтологічної школи, талановитої учениці відомої вченої, доктора геолого-мінералогічних наук, професорки Ольги Костянтинівни Каптаренко-Черноусової. Понад 30 років життя Єлизавети Яківни пов'язані з Інститутом геологічних наук (ІГН) АН УРСР — з часу вступу до аспірантури в 1951 р. і до виходу на пенсію на початку 1984 р.

Наукові праці вченої з біостратиграфії палеогенових відкладів України більш відомі вузькому колу фахівців. Інший же доробок дослідниці, пов'язаний саме з розробкою регіональної стратиграфічної схеми палеогену Південної України і вирішенням завдань по міжрегіональній кореляції, залишився поза увагою сучасників, певно, через велику кількість прізвищ авторів, яку традиційно зазначають при стратиграфічних схемах.

Ця стаття присвячена якомога повнішому висвітленню життєвого шляху і наукової діяльності Єлизавети Яківни Краєвої в ІГН на

Цитування: Рябоконт Т.С. Єлизавета Яківна Краєва — видатний мікропалеонтолог України (до 100-річчя від дня народження). *Геологічний журнал*. 2022. № 3 (380). С. 81—100. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2022.3.261782>
Citation: Ryabokon T.S. 2022. Yelyzaveta Yakivna Krayeva — an outstanding micropaleontologist of Ukraine (to 100th anniversary from the birth). *Geologičnij žurnal*, 3 (380): 81-100. <https://doi.org/10.30836/igs.1025-6814.2022.3.261782>

© Видавець Інститут геологічних наук НАН України, 2022. Стаття опублікована за умовами відкритого доступу за ліцензією CC BY-NC-ND (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

© Published Institute of Geological Sciences of the NAS of Ukraine, 2022. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

Єлизавета Яківна Краєва (фото 1972 р., архів ІГН НАН України)

Yelyzaveta Ya. Kravets (photo of 1972, archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine)

нів стратиграфії і палеонтології. У ній наведені невідомі і маловідомі чи забуті факти, які вдалося віднайти в архівах інституту, відділу стратиграфії та палеонтології кайнозойських відкладів і палеогенової підсекції кайнозойської секції УРМСК.

Матеріали

Підґрунтям статті, окрім наукових праць дослідниці, були: особова справа Є.Я. Краєвої, яка зберігається в архіві ІГН; архівні матеріали відділу стратиграфії і палеонтології кайнозойських відкладів; архівні матеріали кайнозойської комісії Національного стратиграфічного комітету України; реферативна інформація про завершені науково-дослідні роботи інституту за 1968—1985 рр. (Результаты..., 1978, 1987; Реферативная..., 1972; Указатель..., 1976); спогади сучасників про Єлизавету Яківну (докторів геолого-мінералогічних наук Б.Ф. Зернецького та Є.М. Бугрової, кандидатів геолого-мінералогічних наук В.Г. Куліченко, Н.В. Маслун, С.А. Люльєвої, В.А. Коваленка та ін.); довідникові видання (Всесоюзное..., 1984; Пале-

онтологи..., 1968, 1980; Палеонтологічне..., 2017; Пермьяков, 1977).

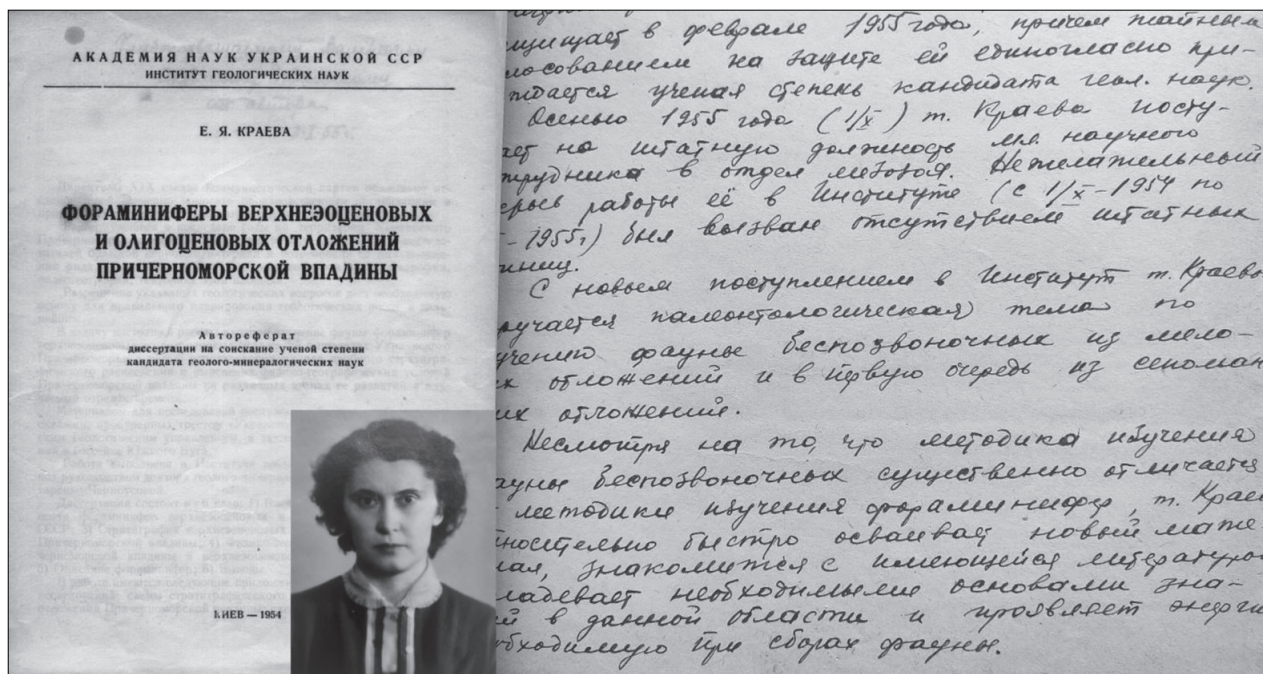
Стаття супроводжується переліком наукових праць Є.Я. Краєвої, наведеному у додатку. У тексті, при висвітленні напрямів і досягнень наукової діяльності, посилання на відповідні наукові публікації дослідниці з цього додатку дані у квадратних дужках. Також у статті є інформація про наукові теми ІГН, у виконанні яких вона брала участь (Результаты..., 1978, 1987; Реферативная..., 1972).

У статті використані фотографії Єлизавети Яківни різних років з її особової справи, оригінали листів академіків АН СРСР О.С. Вялова і В.В. Меннера зі згаданих архівних матеріалів, а також скановані зображення книжкових видань, частина з яких люб'язно надані автору статті відповідальним секретарем редакційної колегії Палеонтологічного товариства України, кандидатом геологічних наук В.Ю. Очаковським. Автор щиро вдячний всім за допомогу у пошуках матеріалів про Єлизавету Яківну Краєву, за щирі слова про неї у спогадах.

Основні віхи життя Є.Я. Краєвої

Єлизавета Яківна народилась 8 квітня 1922 р. у м. Вороніж у родині службовця Якова Васильовича Лазебного і домогосподарки Антоніни Петрівни Лазебної. Ліза була наймолодшою серед трьох сестер. По закінченні середньої школи в 1939 р. вступила на геологічний факультет Воронізького університету. Проте навчання в університеті було перерване Великою Вітчизняною війною. По звільненні з окупації з квітня по травень 1943 р. вона працювала вчителькою початкової середньої школи с. Волошино Острозького району Воронізької області. І лише восени змогла повернутись до навчання в університеті.

В 1945 р. Єлизавета Яківна успішно закінчила геологічний факультет Воронізького державного університету та отримала кваліфікацію геолога (диплом № 142137 від 27 липня 1945 р.). Після здобуття вищої освіти за розподілом була направлена до Києва у Південно-західну експедицію «Транспроєкткар'єр» Міністерства шляхів сполучення (пізніше — київське відділення «Гіпротранскар'єр»), де посіла посаду геолога. Тут вона працювала з вересня 1945 р. по жовтень 1951 р., пройшовши шлях

Титульна сторінка автореферату дисертації Є.Я. Краєвої (зліва) та фрагмент характеристики Є.Я. Краєвої, наданої завідувачем відділу геології мезозойських відкладів О.К. Каптаренко-Черноусовою (1957 р., архів ІГН НАН України) (справа). Фото Є.Я. Краєвої 1961 р. з архіву ІГН НАН України

Cover page of the Yelyzaveta Ya. Krayeva's thesis abstract (left) and a fragment of the characteristics of Yelyzisaveta Ya. Krayeva given by O.K. Kaptarenko-Chernousova, the head of Department of Geology of Mesozoic Sediments (1957, archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine) (right). Yelyzaveta Ya. Kraeva's photo 1961, from the archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine

від геолога до старшого геолога і начальника загону. В 1950 р. їй присвоїли персональне звання інженера-капітана шляху і будівництва Міністерства шляхів сполучення.

В жовтні 1951 р. Є.Я. Краєва вступила до аспірантури ІГН АН УРСР, де навчалась до жовтня 1954 р. Її науковим керівником була учениця академіка П.А. Тутковського, доктор геолого-мінералогічних наук, професорка О.К. Каптаренко-Черноусова. По закінченні аспірантури до кінця 1954 р. Є.Я. Краєва за договором обіймала посаду геолога в ІГН АН УРСР.

1 лютого 1955 р. Єлизавета Яківна успішно захистила кандидатську дисертацію на тему «Форамініфери верхньоєоценових і олігоценних відкладів Причорноморської западини». Рішенням Ради ІГН АН УРСР Єлизаветі Яківні Краєвій одногосно присуджено науковий ступінь кандидата геолого-мінералогічних наук (диплом кандидата наук МГМ № 000296 від 17 липня 1955 р.).

Нетривалий час, з лютого по жовтень 1955 р., Єлизавета Яківна викладала історичну геоло-

гію і палеонтологію в Київському геологорозв'язувальному технікумі. Тоді ж, весною 1955 р., вона подала документи на конкурс ІГН АН УРСР на заміщення штатної посади наукового співробітника по нижньотретинних відкладах. З 1 жовтня 1955 р. за результатами конкурсу її зараховано на посаду молодшого наукового співробітника у відділ геології мезозойських відкладів (наказ № 185 від 1 жовтня 1955 р. по ІГН АН УРСР, за підписом директора інституту, дійсного члена АН УРСР В.Г. Бондарчука). Керівник відділу мезозою, доктор геолого-мінералогічних наук О.К. Каптаренко-Черноусова доручила їй палеонтологічну тему по вивченню фауни безхребетних відкладів крейди, а саме — із відкладів сеноману. За неповні п'ять років, що Єлизавета Яківна працювала у відділі мезозою, вона вивчала стратиграфію верхньокрейдових відкладів України і фауну молюсків альбу і сеноману, брала активну участь в складанні атласу палеогеографічних карт Української і Молдавської РСР (Атлас..., 1960), атласу літолого-палеогеографічних

Відділ стратиграфії і палеонтології кайнозойських відкладів ІГН АН УРСР (1972 р.). Перший ряд — З.М. Сатановська, В.О. Зелінська, Є.Я. Краєва, В.Я. Дідковський, В.Г. Куліченко, Н.В. Маслун. Другий ряд — В.М. Семененко, Л.П. Зубанева, О.П. Ольштинська, В.Ю. Зосимович, А.О. Білоцерківець, Д.Є. Макаренко, В.С. Буднік, М.М. Іванік, О. Кардаш, Лукашов, В.С. Горбунов

Department of stratigraphy and paleontology of the Cenozoic deposits of the Institute of Geological Sciences of Academy of Sciences of the Ukrainian Soviet Socialist Republic (1972). First line — Z.M. Satanovska, V.O. Zelinska, Ye.Ya. Krayeva, V.Ya. Didkovski, B.G. Kulichenko, N.V. Maslun. Second line — V.M. Semenenko, L.P. Zubaneva, O.P. Olshtynska, V.Yu. Zosimovich, A.O. Bilotserkivets, D.Ye. Makarenko, V.S. Budnik, M.M. Ivanik, O. Kardash, Lykashov, V.S. Gorbunov

карт Руської платформи (Атлас..., 1961); готувала матеріали по стратиграфії і палеогеографії верхньої крейди Українського кристалічного масиву і Причорноморської западини для видання по стратиграфії крейдових відкладів України (Стратиграфія..., 1971).

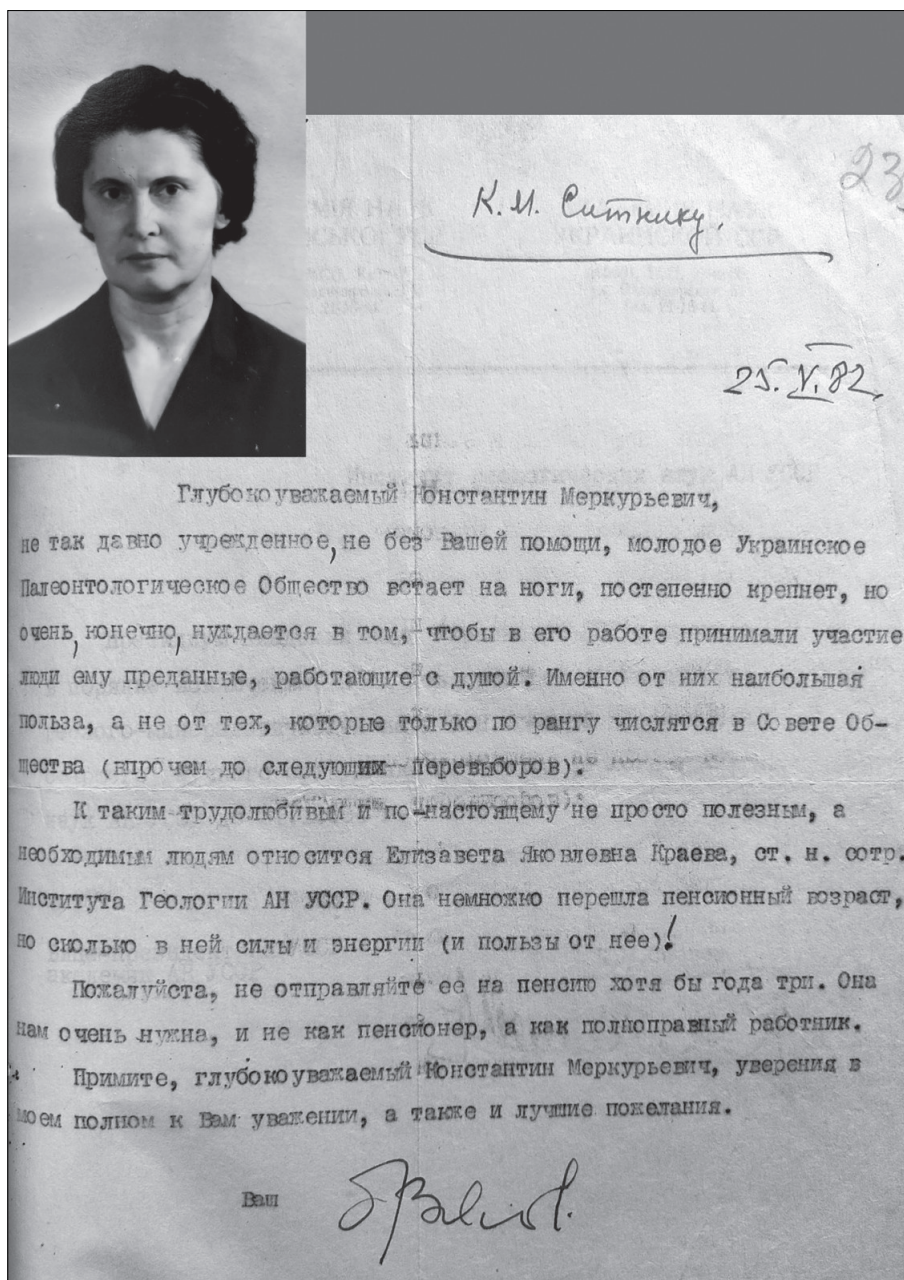
Старанність, цілеспрямованість і працьовитість Єлизавети Яківни заслужили високу оцінку її наукового керівника О.К. Каптаренко-Черноусової: *«Несмотря на то, что методика изучения фауны беспозвоночных существенно отличается от методики изучения фораминифер, т. Краева относительно быстро осваивает новый материал, знакомится с имеющейся литературой, овладевает необходимыми основами знаний в данной области и проявляет энергию, необходимую при сборах фауны.*

...Безукоризненное, честное и добросовестное отношение Е.Я. Краевой к порученным ей заданиям, а также проявления и склонность к научно-исследовательским работам являются прочным основанием переаттестации ее в ученое звание старшего научного сотрудника» (з характеристики Є.Я. Краєвої, за підписом

завідувачки відділу мезозою О.К. Каптаренко від 30 жовтня 1957 р.). Ці слова є визнанням Є.Я. Краєвої як справжньої дослідниці таким авторитетним вченим, як О.К. Каптаренко-Черноусова, яка була, за спогадами сучасників, скупую на похвалу.

З 28 березня 1960 р. молодшого наукового співробітника Є.Я. Краєву переведено до відділу геології кайнозойських відкладів, яким тоді керував доктор геолого-мінералогічних наук Г.І. Молявко (наказ № 54 по ІГН АН УРСР від 25 березня 1960 р., за підписом директора інституту, академіка АН УРСР В.Г. Бондарчука). У відділі кайнозою Єлизавета Яківна одразу включилась до роботи над атласом характерних форамініфер юри, крейди і палеогену [Каптаренко-Черноусова и др., 1963], збирала та опрацьовувала матеріал по форамініферах палеогену для багатотомного видання ІГН по викопній фауні України, а саме — для довідника по викопній фауні кайнозою України [Краєва, Зернецкий, 1969].

З липня 1961 р. Єлизавета Яківна працює на посаді старшого наукового співробітника відді-

Лист академіка О.С. Вялова і фото Є.Я. Краєвої (1982 р., архів ІГН НАН України)
Academician O.S. Vyalov's letter and Ye.Ya. Kraeva's photo (1982, archive of the Insti-
tute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine)

лу геології кайнозойських відкладів за спеці-
альністю «стратиграфія і палеонтологія» (ріше-
ння конкурсної комісії від 6 травня 1961 р.; рі-
шення вченої ради ІГН від 23 травня 1961 р.; по-
станова Президії АН УРСР від 5 червня 1961 р.;
наказ № 114 директора ІГН, академіка АН
УРСР В.Г. Бондарчука від 7 липня 1961 р.)

Незабаром постановою Президії АН УРСР
від 5 вересня 1963 р. Єлизаветі Яківні Краєвій

надано звання старшого наукового співробіт-
ника за спеціальністю «палеонтологія і страти-
графія» (атестат старшого наукового співро-
бітника МСН № 008924 від 21 вересня 1964 р.).

По досягненні 60-річного віку, за діючими
на той час законами про працю, в 1982 р. Єли-
завета Яківна мала бути звільнена з роботи у
зв'язку з виходом на пенсію. Проти цього ви-
ступив голова Палеонтологічного товариства

України, академік О.С. Вялов, який звернувся до віце-президента АН УРСР, академіка К.М. Ситника з проханням не відправляти Є.Я. Краєву на пенсію хоча б ще три роки, так як вона є дуже корисною і потрібною як повноцінний працівник молодого палеонтологічного товариства України. Завдяки письмовому зверненню академіка О.С. Вялова Президія АН УРСР дозволила, як виняток, працювати кандидату геолого-мінералогічних наук Є.Я. Краєвій на посаді старшого наукового співробітника ІГН АН УРСР до 31 грудня 1984 р. Єлизавета Яківна отримала можливість продовжити свою наукову діяльність у відділі кайнозою, планувала нові дослідження. На жаль, з незрозумілих причин вона була звільнена за скороченням штатів з 6 січня 1984 р. (наказ директора ІГН АН УРСР № 5-к від 5 січня 1984 р., за підписом в.о. директора ІГН, доктора геолого-мінералогічних наук Д.Є. Макаренка).

Згодом Єлизавета Яківна, після смерті чоловіка, відомого фахівця з інженерної геології,

доктора геолого-мінералогічних наук Василя Федоровича Краєва, повернулася до своєї родини у м. Вороніж, Росія.

Напрями і досягнення наукової діяльності Є.Я. Краєвої

Результати наукових досліджень Єлизавети Яківни Краєвої представлені у 80 наукових публікаціях (книгах, статтях, матеріалах і тезах наукових конференцій), 35 коротких нарисах стратиграфічного словника України, понад десяти рукописних наукових звітах, які виконувались ІГН і в співдружності з іншими установами, а також втілені у 14 палеогеографічних картах. Повний перелік її публікацій наведено у додатку та табл. 1 і 2.

Працюючи у відділі геології мезозойських відкладів, Єлизавета Яківна займалась вивченням стратиграфії верхньокрейдових відкладів України і фауни молюсків альбу і сеноману [Краєва, 1958; Краєва, Ліпнік, 1958; Краєва,

Таблиця 1. Перелік палеогеографічних карт за авторством Є.Я. Краєвої у палеогеографічних атласах (Атлас..., 1960, 1961)

Table 1. List of paleogeographic maps authored by Ye.Ya. Kravtseva in paleogeographic atlases (Atlas..., 1960, 1961)

№	Атлас, карта	Автори
Атлас палеогеографічних карт Української і Молдавської РСР (з елементами літофацій). М-б 1:2 500 000: Бондарчук В.Г. (відп. ред.). Київ: Вид-во АН УРСР, 1960.		
<i>Палеогеографічні карти</i>		
1	47. Крейдовий період. Рання епоха. Неоком-аптський час	О.К. Каптаренко-Черноусова, Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, В.І. Славін
2	48. Крейдовий період. Рання епоха. Альбський вік	О.К. Каптаренко-Черноусова, Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, В.І. Славін
3	49. Крейдовий період. Пізня епоха. Сеноманський вік	Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, С.І. Пастернак
4	50. Крейдовий період. Пізня епоха. Турон-коньякський час	Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, С.І. Пастернак
5	51. Крейдовий період. Пізня епоха. Сантонський вік	Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, С.І. Пастернак
6	52. Крейдовий період. Пізня епоха. Кампанський вік	Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, С.І. Пастернак
7	53. Крейдовий період. Пізня епоха. Маастрихтський вік	Є.Я. Краєва, А.М. Мулика, С.І. Пастернак
8	54. Крейдовий період. Пізня епоха. Датський вік	О.К. Каптаренко-Черноусова, Є.Я. Краєва, А.М. Мулика
<i>Геологічні карти</i>		
9	76. Доверхньокрейдові відклади	Є.Я. Краєва
Атлас литолого-палеогеографических карт Русской платформы и ее геосинклиналиного обрамления. Ч. 2. Мезозой и кайнозой: Ронов А.Б., Хаин В.И. (отв. ред.). Москва; Ленинград: Госгеолтехиздат, 1961.		
10	Сеноманский век. Поздний мел	Е.Я. Краева (УССР)
11	Туронский-коньякский века. Поздний мел	Е.Я. Краева (УССР)
12	Сантонский век. Поздний мел	Е.Я. Краева (УССР)
13	Кампанский век. Поздний мел	Е.Я. Краева (УССР)
14	Маастрихтский век. Поздний мел	Е.Я. Краева (УССР)

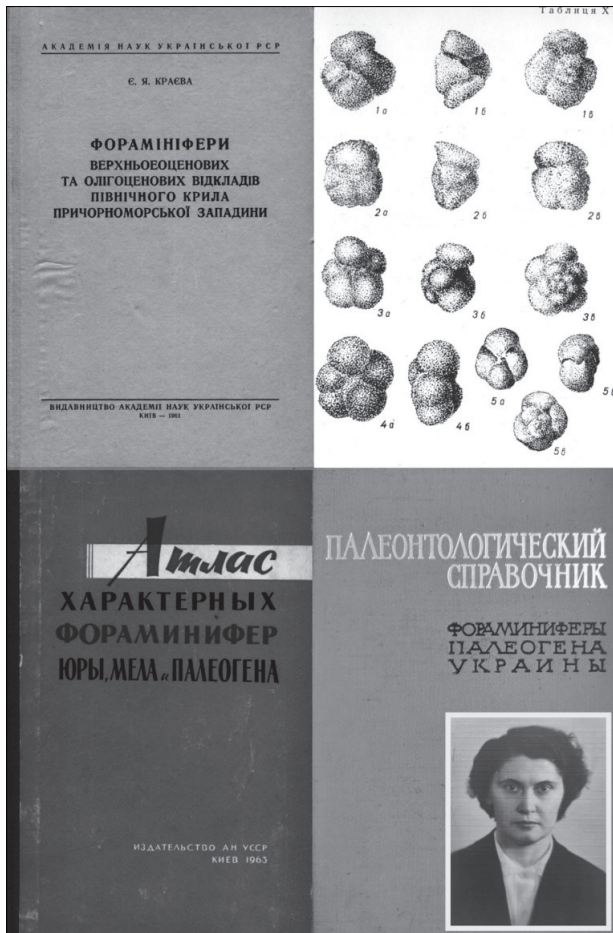
Ліпнік, Перм'яков, 1959], брала активну участь у складанні палеогеографічних карт території України для віків пізньої крейди (див. табл. 1). Так, у «Атласі палеогеографічних карт Української та Молдавської РСР (з елементами літофацій)» [Атлас..., 1960] вона є автором однієї геологічної карти і співавтором восьми палеогеографічних карт. У «Атласі літолого-палео-

географічних карт Руської платформи та її геосинклінального оточення» [Атлас..., 1961] вона є співавтором п'яти карт. Зібраний та опрацьований нею матеріал по верхній крейді представлено у восьмому томі знаного видання «Стратиграфія УРСР», в якому вона разом з О.В. Іванніковим є автором розділу по фаціях, палеогеографії та історії розвитку території

Таблиця 2. Нариси Є.Я. Краєвої у стратиграфічному словнику УРСР (Стратиграфический..., 1985)

Table 2. Entires by Ye.Ya. Krayeva in the Stratigraphic Glossary of the Ukrainian SSR (Stratigraphic..., 1985)

№	Нарис (рос. — укр.)	Сторінка
1	Азаматская свита (горизонт) — азаматська свита (горизонт)	С. 7
2	Асканийская подсвита (свита, слои, горизонт) — асканійська підсвіта (світа, верстви, горизонт)	С. 11
3	Борисфенская свита — борисфенська свита	С. 24
4	Горизонт <i>Spiroplectamina</i> sp. — горизонт <i>Spiroplectamina</i> sp.	С. 44
5	Горностаевская подсвита (свита, горизонт, слои) — горностаївська підсвіта (світа, горизонт, верстви)	С. 45
6	Данаприйская свита (горизонт) — данапрійська свита (горизонт)	С. 48
7	Дюрменская подсвита (горизонт) — дюрменська підсвіта (горизонт)	С. 54
8	Зубакинские слои — зубакінські верстви	С. 83
9	Индольская подсвита (горизонт, свита) — ідольська підсвіта (горизонт, свита)	С. 85
10	Карангатская серия (пачка) — карангатська серія (пачка)	С. 91
11	Керлеутская свита (горизонт) — керлеутська свита (горизонт)	С. 95
12	Костромкинская свита (горизонт) — костромкінська свита (горизонт)	С. 100
13	Кызыл-джарская товща (слои, горизонт) — кизилджарська товща (верстви, горизонт)	С. 105
14	Лона (зона) сфероидиновая — лона (зона) сфероїдінова	С. 110
15	Лона (горизонт, зона) <i>Lenticulina herrmanni</i> — лона (горизонт, зона) <i>Lenticulina herrmanni</i>	С. 111
16	Лона (горизонт, зона) <i>Textularia (Spiroplectamina) carinata oligocenica</i> — лона (горизонт, лона) <i>Textularia (Spiroplectamina) carinata oligocenica</i>	С. 112
17	Мелитопольская свита — мелітопольська свита	С. 119
18	Мелитопольские слои — мелітопольські верстви	С. 119
19	Молочанская свита (горизонт) — молочанська свита (горизонт)	С. 123
20	Нижнекерлеутская подсвита (горизонт) — нижньокерлеутська підсвіта (горизонт)	С. 128
21	Никопольская подсвита (горизонт, слои) — нікопольська підсвіта (горизонт, верстви)	С. 131
22	Нонионидовые слои (комплекс, зона) — ноніонідові верстви (комплекс, зона)	С. 133.
23	Песчаниковая свита — пісковикова свита	С. 140
24	Планорбелловая свита — планорбелова свита	С. 141
25	Планорбелловые слои (горизонт) — планорбелові верстви (горизонт)	С. 141
26	Рубановская подсвита (слои) — рубанівська підсвіта	С. 151
27	Серогозская свита — сірогозька свита	С. 159
28	Слои (горизонт) аммубакулитовые — верстви (горизонт) амобкулітові	С. 162
29	Слои с <i>Ammonarginulina</i> — верстви з <i>Ammonarginulina</i>	С. 164
30	Слои с <i>Cibicides aff. pseudoungerianus</i> — верстви з <i>Cibicides aff. pseudoungerianus</i>	С. 165
31	Слои (горизонт) с <i>Cibicides pseudoungerianus</i> — верстви (горизонт) з <i>Cibicides pseudoungerianus</i>	С. 165
32	Слои с <i>Heterolepa (Cibicides) almaensis</i> — верстви з <i>Heterolepa (Cibicides) almaensis</i>	С. 167
33	Спироплектамминовый горизонт — спіроплектаміновий горизонт	С. 172
34	Ташенацкий горизонт — ташенацький горизонт	С. 179
35	Токмакская свита — токмацька свита	С. 182

Основні праці Є.Я. Краєвої по форамініферах. Фото Є.Я. Краєвої (1963 р., архів ІГН НАН України)

Ye. Ya. Kraeva's main works on foraminifera. Ye. Ya. Kraeva's photo (1963, archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine)

України в пізній крейді [Іванніков, Краєва, 1971]. Однак головним у науковій діяльності Єлизавети Яківни були вивчення форамініфер палеогену, біостратиграфія палеоценових, еоценових і олігоценових відкладів різних районів України за форамініферами, а також розробка стратиграфічної схеми палеогену південних регіонів України.

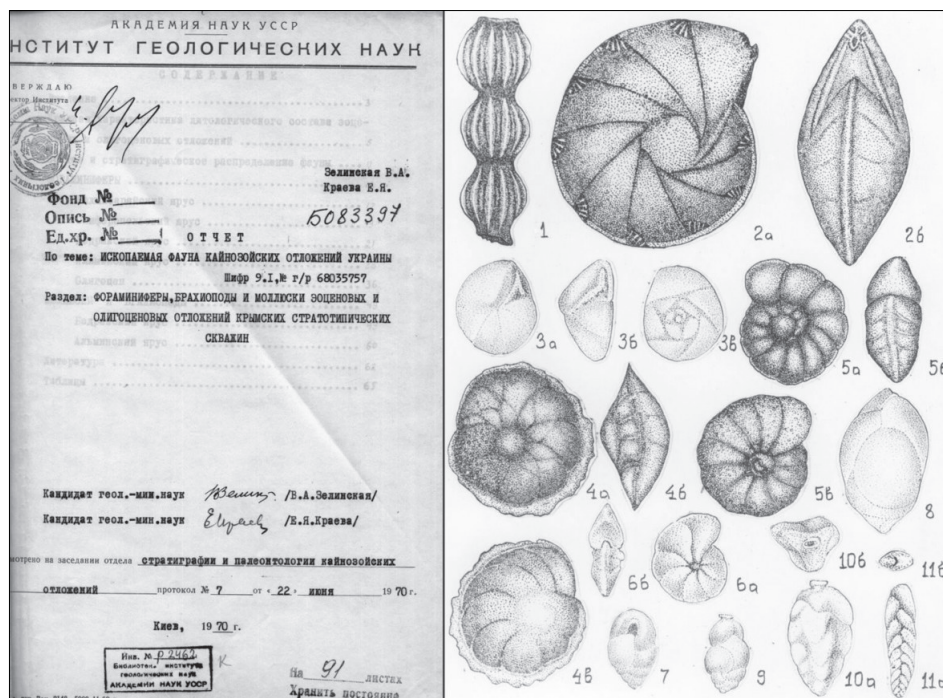
Єлизавета Яківна Краєва є визнаним фахівцем з дрібних форамініфер палеогену. В її статтях [Краєва, 1956, 1958, 1971, 1977; Краєва, 1960, 1965, 1970, 1972; Краєва, Ярцева, 1974, 1976; Ярцева, Краєва, 1977] і монографії [Краєва, 1961] описано і дано зображення понад 100 видів і підвидів бентосних форамініфер еоцену та олігоцену, серед яких майже третина нових; 40 видів і підвидів планктонних форамініфер палеогену, серед яких двоє є новими.

Окрім того, в «Атласе характерных фораминифер юры, мела и палеогена платформенной части Украины» [Каптаренко-Черноусова и др., 1963] вона навела діагнози і зображення 59 характерних форамініфер еоцену й олігоцену платформної України, для більшості з яких використала особисті палеонтологічні колекції і зібрання. Палеонтологічний довідник по форамініферах палеогену [Краєва, Зернецкий, 1969] складають зображення видів форамініфер, які були описані і знайдені у палеогенових відкладах України в різні часи, станом на початок 1966 р. Для палеонтологічних таблиць довідника його автори використали оригінальні зображення видів. Разом з тим, для понад 75 видів дрібних форамініфер Є.Я. Краєва використала особисті зібрання форамініфер.

Ще молодою дослідницею Єлизавета Яківна представила колегам свою колекцію форамініфер олігоцену Північного Причорномор'я на другому колоквиумі по форамініферах майкопських відкладів (21—29 грудня 1961 р., м. Москва), організованому Координаційною комісією по мікропалеонтології при Відділенні геолого-географічних наук АН колишнього Радянського Союзу спільно з Геологічним інститутом (Матеріали..., 1963). Завдячуючи дослідженням Єлизавети Яківни була вивчена та описана фауна форамініфер еоцену й олігоцену Північного Причорномор'я.

Слід згадати і рукописну роботу В.А. Зелінської та Є.Я. Краєвої «Фораминиферы, брахиоподы, моллюски эоценовых и олигоценых отложений Крымских стратотипических скважин» (рукопис; автори В.А. Зелинская, Е.Я. Краева, 1970, 91 с., УТГФ, м. Київ), в якій на 12 палеонтологічних таблицях наведені фотозображення 100 видів дрібних бентосних форамініфер бахчисарайського, сімферопольського, куберлінського, керестинського, кумського, білоглинського, кизилджарського і нікопольського горизонтів по трьох стратотипових свердловинах Криму. На жаль, палеонтологічна частина цієї науково-дослідної роботи залишилась невідомою широкому загалу мікропалеонтологів, окрім олігоценових представників родини Nodosariidae [Краєва, 1977].

Значну увагу Єлизавета Яківна приділяла біостратиграфії палеогену різних регіонів України за дрібними форамініферами, в тому

Рукопис науково-дослідної роботи В.А. Зелінської, Є.Я. Краєвої «Форамініфери, брахіоподи і молюски з еоценових і олігоценів відкладів Кримських стратотипових свердловин» (Київ, 1970). Титульна сторінка і палеонтологічна таблиця (архів ІГН НАН України)

The manuscript of the research work of V.A. Zelinska, Ye.Ya. Krayeva «Foraminifera, Brachiopods and molluscs from the Eocene and Oligocene sediments of the Crimean stratotype wells» (Kyiv, 1970). Title page and paleontological table (archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine)

числі й вивченню стратотипових і опорних розрізів еоцену й олігоцену Північного Причорномор'я і Криму. Вона торкалась різних питань біостратиграфії, насамперед:

- біостратиграфічної характеристики розрізів Північного Причорномор'я, північно-західного шельфу Чорного моря, Дніпровсько-Донецької западини, схилів Українського щита, обґрунтування і характеристики регіональних і місцевих стратонів за форамініферами, у тому числі по стратотипових свердловинах Північного Причорномор'я і Криму [Веселов, Краєва, 1968; Веселов, Краєва і др., 1968, 1971; Веселов, Краєва, 1963; Григялис і др., 1988; Захарчук і др., 1978; Іваник, Краєва, 1983; Краєва, 1960, 1964, 1972, 1974, 1975, 1975а, 1978; Краєва, Люльєва, 1976, 1977, 1984, 1985; Краєва, Люльєва, 1985; Краєва, Маслун, 1984; Краєва, Орлова, 1962; Краєва, 1956, 1961, 1963, 1966, 1971, 1972, 1973; Краєва, Ліпнік, 1964; Краєва, Менкес, Плотнікова, 1982; Краєва, Печенкіна, 1965; Краєва, Ротман, Цимбал, 1967; Краєва, Чернов, 1979; Краєва, Ярцева, 1973; Ярцева, Краєва, 1983; Путеводитель..., 1971];

- обґрунтування границь стратиграфічних підрозділів за форамініферами [Авебург і др., 1970; Веселов, Краєва, Шчекина, 1969; Дидковський і др., 1979; Краєва, 1978; Краєва, Люльєва, 1985; Краєва, Маслун, 1987; Краєва, Зелінська, 1966];
- міжрегіональної кореляції палеогенових відкладів України [Аладжова-Хрисчева, Зернецкий, Краєва, 1986; Краєва, 1975, 1974; Краєва, Люльєва, 1977].

Оскільки сьогодні мало хто згадує про це, то не зайвим буде підкреслити, що Єлизавета Яківна розробила першу біостратиграфічну (зональну) схему середньоеоценових—олігоценів відкладів Північного Причорномор'я за форамініферами [Краєва, 1954; Краєва, 1961] на кінець 50-х років ХХ ст., яку вона вдосконалила своїми наступними працями [Веселов, Краєва, 1968; Краєва, Зелінська, Чеханська, 1966; Краєва, 1975; Краєва, 1972, 1978; Дидковський і др., 1979 та ін.]. У академічному інформаційному виданні з цього приводу зазначено: «Широкий размах геолого-съемочных работ обусловил необходимость изучения ископаемых микроорганизмов, в частности фо-

раминифер. В результаті изучения состава, пространственного и временного распределения палеогеновых фораминифер Е.Я. Краевой в разрезах верхнего эоцена УССР впервые установлены аналоги фораминиферовых зон Крымско-Кавказской области, выделены верхнеолигоценовая-сфероидиновая и нижнемиоценовая-нонионидовая зоны, совместно с М.В. Ярцевой описан комплекс планктонных фораминифер (из олигоцена Северного Причерноморья)» (Институт..., 1976, с. 86—87).

Внесок Є.Я. Краєвої у розробку сучасної біостратиграфічної схеми палеогенових відкладів Північного Причорномор'я за форамініферами докладно висвітлено в статті (Ryabokon, 2019).

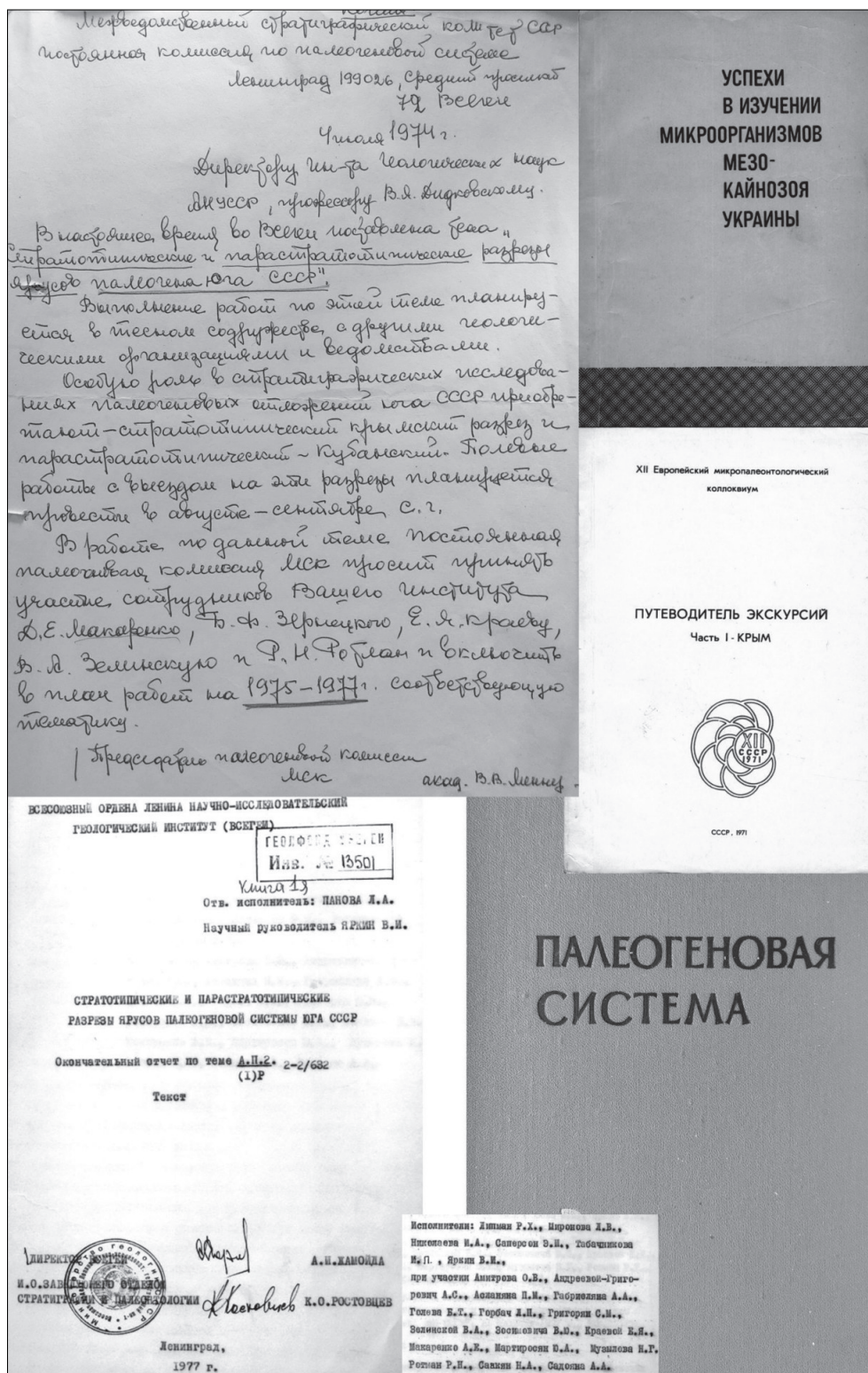
Важливими є дослідження Єлизаветою Яківною форамініфер еоцену та олігоцену стратотипових і опорних свердловин та відслонень півдня України, які були актуальними на той час: «Решениями Межведомственного стратиграфического Комитета СССР и Украинского регионального межведомственного стратиграфического комитета неоднократно подчеркивалось неудовлетворительное состояние изучения стратотипических и опорных разрезов палеогеновых и неогеновых отложений. Проведение таких работ было осуществлено по Бахчисарайскому стратотипическому палеогеновому разрезу и южноукраинскому опорному олигоценовому разрезу. В обработке этих материалов принимали участие В.А. Зелинская (моллюски и брахиоподы Бахчисарайского разреза) и Е.Я. Краева (асканийский комплекс фораминифер южноукраинского олигоцена и бентические фораминиферы олигоцена и эоцена Бахчисарая)» (Институт..., 1976, с. 88).

На VII пленарній нараді постійної комісії МСК по палеогеографії СРСР (21 травня 1964 р.) було вирішено пробурити спеціальні свердловини в районах Каховського водосховища і Степового Криму. Для з'ясування питання ярусного поділу олігоцену було організовано комплексну обробку матеріалів цих свердловин, із залученням найбільш компетентних фахівців з різних організацій Радянського Союзу. Палеогенова підсекція УРМСК в червні того ж року рекомендувала Єлизавету Яківну Краєву для дослідження форамініфер олігоцену (протокол № 2 від 4 червня 1964 р.). Біля радгоспу «Степовий» Нижньосірогозького ра-

йону Херсонської області була пробурена св. 1, розріз олігоцену якої став стратотиповим для Причорноморської області. Вже через рік, у травні 1965 р., на нараді в м. Дніпропетровськ, присвяченій першим підсумкам вивчення стратотипового розрізу олігоценових відкладів Причорноморської западини, Єлизавета Яківна зробила доповідь «Форамініферові комплекси асканийського горизонту і залягаючих вище відкладів майкопу по стратотиповому розрізу олігоцену Причорноморської западини». Наступного року, в травні 1966 р. на черговому засіданні палеогенової комісії МСК СРСР було прийнято звіт по вивченню стратотипового олігоценового розрізу Північного Причорномор'я, серед авторів якого була і Є.Я. Краєва. Згодом, в 1969 р., Єлизавета Яківна завершила вивчення форамініфер розрізу олігоцену Чонгарської опорної свердловини 692/697 в Рівнинному Криму і передала свій звіт керівнику проекту М.Ф. Носовському. На жаль, ці звіти так і не були опубліковані.

Результати досліджень форамініфер по опорному розрізу олігоцену Північного Причорномор'я згодом були надруковані в статтях [Краєва, 1975; Краєва, 1971, 1973; Краєва, Ярцева, 1973; Краєва, Люльева, 1985].

За рекомендацією голови палеогенової підсекції кайнозойської секції УРМСК, доктора геолого-мінералогічних наук М.М. Ключнікова (лист від 21 січня 1967 р.) і рішенням кайнозойської секції УМСК (від 6 лютого 1967 р.) Є.Я. Краєвій була доручена обробка бентосних форамініфер еоцену й олігоцену керна стратотипових свердловин, пробурених у Бахчисарайському районі Криму. Згодом результати проведених досліджень були представлені у звіті «Форамініфери, брахіоподи, молюски еоценових і олігоценових відкладів Кримських стратотипових свердловин» (автори В.А. Зелінська, Є.Я. Краєва; рукопис, УТГФ, м. Київ, 1970, 91 с.). 26 січня 1973 р. звіт Єлизавети Яківни по вивченню форамініфер Бахчисарайського стратотипового розрізу палеогеографії разом зі звітами по інших групах було розглянуто і затверджено на палеогеновій підсекції УРМСК. 30 січня 1973 р. на бюро постійної палеогенової комісії МСК СРСР було прийнято звіт по обробці матеріалів Бахчисарайських опорних свердловин, пробурених у районі стратотипових розрізів палеогеографії еоцену Криму.

Лист академіка В.В. Меннера (1974 р., архів ІГН НАН України). Титульна сторінка рукопису науково-дослідної роботи «Стратотипові і парастратотипові розрізи ярусів палеогенової системи півдня СРСР» і перелік виконавців (Ленінград, 1977 р., архів ВСЕГЕІ). Основні праці по Кримському стратотиповому розрізу Academician V.V. Menner's letter (1974, archive of the Institute of Geological Sciences of the National Academy of Sciences of Ukraine). Title page of the manuscript of the research work "Stratotype and parastratotype sections of stages of the Paleogene system of the southern USSR" and the list of performers (Leningrad, 1977, archives of the VSEGEI). Main works on the Crimean stratotype section

Праці Є.Я. Краєвої по стратиграфії палеогену України
Ye.Ya. Kraveva's works on the Paleogene stratigraphy of Ukraine

Цей звіт, складений колективом дослідників під керівництвом М.Ф. Носовського, палеогенова комісія рекомендувала до публікації.

Єлизавета Яківна була членом оргкомітету по підготовці і проведенню XII Європейського мікропалеонтологічного колоквиуму, який відбувся в жовтня 1971 р. у Радянському Союзі на Кримському півострові. До колоквиуму було видано збірник «Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины», в якому дослідниця представила нарис по форамініферах палеогену України [Краєва, 1971]. Також вона була одним із авторів путівника екскурсій по Криму [Путеводитель..., 1971], готувала екскурсії за маршрутами Сімферополь—Ялта (екскурсія «Е», 22 вересня, 1971) і Сімферополь—Бахчисарай (екскурсія «F», 23 вересня, 1971), під час яких, як екскурсовод, демонструвала розрізи біля с. Приятное Свіданіє, гори Кизил-Джар, кар'єру Бахчисарайського цегельного заводу.

Робота Є.Я. Краєвої по вивченню форамініфер стратотипових розрізів півдня України справила добре враження на фахівців. І незабаром від голови палеогенової комісії МСК СРСР академіка В.В. Меннера на ім'я директора ІГН АН УРСР, доктора геолого-мінералогічних наук В.Я. Дідковського надійшов лист від 4 липня 1974 р. з проханням про участь Є.Я. Краєвої в темі ВСЕГЕІ «Стратотипические и парастратотипические разрезы палеогена ярусов СССР» (науковий керівник В.І. Яркін; рукопис, звіт, ВГФ, ВСЕГЕІ, Ленінград, 1977). У цьому звіті Є.Я. Краєва разом із Є.І. Саперсон є автором частини по форамініферах підрозділу «Біостратиграфічна характеристика бахчисарайського стратотипового розрізу». На жаль, цей звіт так і не був опублікований, хоча його матеріали увійшли складовою частиною до видання (Стратиграфія..., 1975).

Матеріали по форамініферах еоцену—олігоцену стратотипових і опорних розрізів Бахчисарайського району Криму Єлизавета Яківна оприлюднила в наступних публікаціях [Дидковский и др., 1979; Краєва, Люльєва, 1977; Краєва, 1975; Краєва, 1966; 1972, 1977].

Є.Я. Краєва брала участь у дослідженнях за темою «Стратиграфія основних розрізів палеогену і міоцену платформної частини України з метою їх кореляції, вибору і обґрунтування стратотипів», яка виконувалась за договором про співдружність між ІГН АН УРСР і Київським державним університетом у середині 1970-х років минулого століття. Разом із С.А. Люльєвою вона досліджувала розрізи бодрацького ярусу верхнього еоцену Криму та його аналогів на території платформної України [Краєва, Люльєва, 1977], палеогену північно-західного шельфу Чорного моря [Краєва, Люльєва, 1976].

Слід згадати, що Єлизавета Яківна була серед тих, хто започаткував комплексні мікропалеонтологічні дослідження керна свердловин, пробурених на шельфі Чорного моря [Краєва, Люльєва, 1976, 1983, 1984, 1985; Краєва, Менкес, Плотнікова, 1982], що стали підґрунтям для біозональної схеми палеогенових відкладів північно-західного шельфу по форамініферах і нанопланктону, яку використовують і дотепер.

На початку 80-х років ХХ ст. вчена розпочала дослідження по міжнародному проекту № 174 МПГК «Геологічні події на рубежі

еоцену і олігоцену». На жаль, до звільнення з ІГН вона встигла лише розробити варіант кореляції приграничних еоцен-олігocenових стратонів території України, Білорусі, Литви і Калінінградської області РРФР. З цим проектом пов'язані такі її публікації [Краєва, Люльєва, 1985; Зосимович и др., 1985, 1996; Краєва, Маслун, 1987].

Не втратила свого значення й дотепер стаття дослідниці по реконструкції абіотичних умов пізньоолігocenового морського басейну Північного Причорномор'я на підставі аналізу комплексів форамініфер [Краєва, 1975].

Починаючи з другої половини 1960-х років минулого століття біостратиграфічні дослідження Єлизавети Яківни були тісно пов'язані з іншим напрямом її наукової діяльності, а саме — розробкою, у співдружності з колегами, стратиграфічної схеми палеогенових відкладів України.

60—80-ті рр. ХХ ст. були найбільш динамічним періодом у розвитку вітчизняної стратиграфії, спричиненим розгорнутими геолого-картувальними і геолого-пошуковими роботами на території України. Вони потребували принципово нових стратиграфічних схем для крупних регіонів, які б поєднували у собі величезний масив нових літолого-палеонтологічних і геологічних даних із прогресивними стратиграфічними ідеями і концепціями того часу.

В рамках виконання науково-дослідної роботи за темою «Стратиграфічна схема палеогенових і неогенових відкладів України» відділом геології кайнозойських відкладів Є.Я. Краєва разом із В.А. Зелінською розробила стратиграфічну схему морських відкладів верхнього еоцену—олігоцену України (Дніпровсько-Донецької западини, Українського щита, окраїн Донбасу, Причорноморської западини, Криму) [Зелинская, Краєва, 1969]. Сьогодні можна стверджувати, що ця стратиграфічна схема на той час була новаторською, так як в її основу автори поклали ярусний поділ еоценних відкладів півдня Радянського Союзу (Решение..., 1963), а для олігоцену Причорномор'я використали горизонти і зони (за форамініферами) південноукраїнського опорного розрізу (Решение..., 1965, 1968). Слід підкреслити, що на той час — кінець 1960-х років — за ступенем розробки до горизонту для розрізів верхнього еоцену—олігоцену Причорноморської запади-

ни і Криму вона була на рівень вище серед стратиграфічних схем інших регіонів півдня Радянського Союзу (Геологическое..., 1968). Не менш важливим є те, що у ній «...делается попытка стратиграфической увязки отложенного верхнего эоцена и олигоцена юга и севера платформенной Украины со стратотипическими разрезами этих отложений на основании исследований авторов и опубликованных материалов...» [Зелинская, Краєва, 1969, с. 64].

У 1976—1980 рр. в ІГН одночасно виконувались дві теми, пов'язані зі стратиграфічними схемами: «Научное обоснование детальных региональных стратиграфических схем УССР и МССР» (науковий керівник член-кореспондент АН УРСР, доктор геолого-мінералогічних наук В.Я. Дідковський) і «Стратиграфия Южно-Украинской нефтегазонаосной области (палеозой, мезозой, палеоген)» (науковий керівник доктор геолого-мінералогічних наук Ю.В. Тесленко). В останній Єлизавета Яківна була відповідальним виконавцем, єдиним відділу кайнозою, по стратиграфічних схемах палеоцену й еоцену та олігоцену—нижнього міоцену. Стратиграфічні схеми палеогенових—нижньоміоценових відкладів Південноукраїнської нафтогазонаосної області були виконані у відповідності до діючого на той час стратиграфічного кодексу СРСР (Стратиграфический..., 1977). У них вперше були виділені для різних структурно-фаціальних районів Північного Причорномор'я і Криму місцеві стратиграфічні підрозділи в ранзі світ, товщ, пачок і верств; наведена їх кореляція по площі та із суміжними районами Північного Кавказу. Регіональна шкала схем включала горизонти і лони (за форамініферами), які були встановлені головним чином на базі місцевих ярусів і зон; також були виділені нові горизонти [Тесленко и др., 1981, 1982]. Означені стратиграфічні схеми набули офіційного статусу по затвердженні Українською регіональною міжвідомчою стратиграфічною комісією 7 грудня 1982 р. і були опубліковані в 1984 р. [Краєва и др., 1984; Краєва, Плахотный, 1984]. Це безумовно було одним із основних досягнень Інституту геологічних наук того періоду: «По данным стратиграфических исследований были составлены стратиграфические схемы палеогеновых и неогеновых отложений различных регионов Украины, предназначенные для детального геологическо-

го картирования, и среди них впервые — стратиграфические схемы кайнозойских отложений шельфа и Причерноморья Украины, ... (Е.Я. Краева, В.Н. Семененко и др.)» (Институт..., 1986, с. 31).

Регіональна стратиграфічна схема палеогенових відкладів Південноукраїнської нафтогазоносною області (Геология..., 1984) стала складовою частиною стратиграфічної схеми палеогенових відкладів платформної частини України, над якою працювали співробітники відділу кайнозою на початку 1980-х років минулого століття. Після доопрацювання вона була прийнята на пленумі УРМСК 7 червня 1984 р., затверджена як уніфікована стратиграфічна схема рішенням стратиграфічної комісії МСК СРСР по палеогеновій системі 29 січня 1985 р. і опублікована [Стратиграфическая..., 1987]. Це була перша уніфікована схема палеогенових відкладів всієї території України (Институт..., 1986, с. 32), створена за неповні 20 років.

Важливим внеском Є.Я. Краєвої у стратиграфію палеогену України є її праця у рамках упорядкування стратиграфічної номенклатури. Так, вона є одним з укладачів стратиграфічного словника УРСР (Стратиграфический..., 1985), для якого нею підготовлено 35 нарисів по місцевих і біостратиграфічних підрозділах олігоцену південних регіонів України (див. табл. 2).

Коли академік О.С. Вялов звертався до віцепрезидента АН УРСР, академіка К.М. Ситника з проханням не відправляти Є.Я. Краєву на пенсію, він мав для цього вагомі підстави, так як особисто пересвідчився в її відданості справі і працелюбності. О.С. Вялов і Є.Я. Краєва є укладачами першого довідника про палеонтологів України, створеного під егідою Палеонтологічного товариства України [Вялов, Краєва, 1980].

Дослідниця — член Палеонтологічного товариства України від часу його заснування, вона вчений секретар ради товариства і відпо-

відальний секретар його редакційної колегії (Палеонтологічне..., 2017). Вона також була членом Всесоюзного палеонтологічного товариства. Єлизавета Яківна брала активну участь в діяльності палеогенової підсекції кайнозойської секції УРМСК з перших років його заснування. У 1975 р. увійшла до складу палеогенової комісії МСК Радянського Союзу.

Наукову діяльність Є.Я. Краєвої відрізняє плідна і творча співпраця з колегами, яка базувалась на взаємоповазі. За спогадами сучасників, вона завжди була рада поділитись своїм досвідом і знаннями з кожним, хто ставав на тернистий шлях науки. За будь-яких обставин залишалась чесною і принциповою в своїх наукових дослідженнях і завжди була готова прийти на допомогу як початківцям, так і досвідченим фахівцям. Доброзичливість і щирість Єлизавети Яківни Краєвої в поєднанні з її працелюбністю, відповідальністю і цілеспрямованістю назавжди запам'ятались її колегам.

Єлизавета Яківна Краєва — визнаний фахівець у галузі стратиграфії, біостратиграфії і мікропалеонтології не лише в Україні, а й серед палеонтологів і стратиграфів колишнього Радянського Союзу і за його межами. Вона є гідною представницею української мікропалеонтологічної школи П.А. Тутковського та О.К. Каптаренко-Черноусової. Науковий доробок Є.Я. Краєвої, який вражає своєю ґрунтовністю і змістовністю, залишається актуальним для стратиграфії палеогену України і сьогодні.

Єлизавета Яківна є однією з тих малопомітних, але невтомних і цілеспрямованих дослідниць, які створили сучасну біостратиграфію і стратиграфію України. Наукова творчість є гідним прикладом до наслідування.

Стаття написана в рамках досліджень за програмою КПКВК 6541230 «Інтегрування різномасштабних геологічних даних для вирішення фундаментальних та прикладних задач геології України» (0122U002541).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Атлас литолого-палеогеографических карт Русской платформы и ее геосинклинального обрамления. Ч. 2. Мезозой и кайнозой: Ронов А.Б., Хаин В.И. (отв. ред.). Москва; Ленинград: Госгеолтехиздат, 1961.
- Атлас палеогеографических карт Украинской и Молдавской РСР (з элементами литофаций). М-б 1:2 500 000: Бондарчук В.Г. (відп. ред.). Київ: Вид-во АН УРСР, 1960.
- Веселов А.О., Куліченко В.Г., Молявко Г.І. Про ярусний поділ олігоцену та межю палеогену—неогену на території УРСР. *Геол. журн.* 1973. Т. 33, № 2 (149). С. 145—146.

- Всесоюзное палеонтологическое общество: справочник: Соколов Б.С., Миронова Л.В. (ред.). Ленинград: Наука, 1984. 258 с.
- Геологическое строение СССР. Т. 1. Стратиграфия: Жамойда А.И. (отв. ред.). Москва: Недра, 1968. 709 с.
- Геология шельфа УССР. Стратиграфия (шельф и побережья Черного моря): Тесленко Ю.В. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1984. 184 с.
- Гожик П.Ф., Маслун Н.В., Єфіменко В.І., Жабіна Н.М., Очаковський В.Ю., Шевченко Т.В., Супрун І.С. Палеонтологічне товариство України. Київ: Фолант, 2017. 120 с.
- Институт геологических наук: Дидковский В.Я. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1976. 183 с.
- Институт геологических наук: Шнюков Е.Ф., Пермяков В.В. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1986. 109 с.
- Материалы по систематике фораминифер. Вып. 4. Москва, 1963. 25 с.
- Палеонтологи Советского Союза: справочник: Занина И.Е. (сост.). Ленинград: Наука, 1968. 214 с.
- Палеонтологи Украины: Вялов О.С. (отв. ред.). Киев, 1980. 40 с. (Препр. / АН УССР Ин-т геол. наук; 80-5).
- Пермяков В.В. XIII пленум Української регіональної міжвідомчої стратиграфічної комісії. *Геол. журн.* 1977. Т. 37, № 4 (175). С. 149—153.
- Результаты научно-исследовательских работ (1971—1977 гг.): Пермяков В.В. (отв. ред.). Киев, 1978. 66 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 78-10).
- Результаты научно-исследовательских работ (1984—1985 гг.): Пермяков В.В. (отв. ред.). Киев, 1987. 56 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 87-14).
- Реферативная информация о законченных научно-исследовательских работах Института геологических наук АН УССР (1968—1970 гг.): Пермяков В.В. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1972. 96 с.
- Решение У пленарного совещания Постоянной стратиграфической комиссии МСК по палеогену СССР, посвященного проблеме ярусного деления палеогена. Постановления 1/6 пленарных заседаний Межведомственного стратиграфического комитета и постоянных стратиграфических комиссий по ордовики и силуру, девону, мелу и палеогену СССР, принятые в 1962 г. Ленинград, 1963. С. 29—31.
- Решение УІІ пленарного совещания Постоянной стратиграфической комиссии МСК по палеогену СССР, посвященного проблеме ярусного деления олигоцена. Постановления Межведомственного стратиграфического комитета и решения его постоянных стратиграфических комиссий по палеогеновым и четвертичным отложениям СССР. Вып. 6. Москва, 1965. С. 73—77.
- Решение УІІІ объединенного пленарного совещания Постоянных стратиграфических комиссий МСК по палеогену и неогену СССР, посвященного проблеме объема и ярусного деления олигоцена. Постановления Межведомственного стратиграфического комитета и решения его постоянных стратиграфических комиссий по юре, мелу, палеогену и неогену СССР. Москва, 1968. С. 43—45.
- Стратиграфический кодекс СССР: Жамойда А.И. (отв. ред.). Ленинград, 1977. 80 с.
- Стратиграфический словарь УССР: Бондарчук В.Г. (ред.). Киев: Наукова думка, 1985. 240 с.
- Стратиграфия СССР. Палеогеновая система: Гроссгейм В.А., Коробков И.А. (отв. ред.). Москва: Недра, 1975. 524 с.
- Стратиграфія УРСР. Т. 8. Крейда: Каптаренко-Черноусова О.К. (відп. ред.). Київ: Наукова думка, 1971. 320 с.
- Указатель работ сотрудников Института геологических наук АН УССР (1926—1974 гг.): Дидковский В.Я. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1976. 104 с.
- Ryabokon T.S. Biostratigraphy of Paleogene the Southern Ukraine by small benthic foraminifera: retrospective view. *Тектоніка і стратиграфія*. 2019. Вип. 46. С. 40—84. <https://doi.org/10.30836/igs.0375-7773.2019.208879>

Надійшла до редакції 20.07.2022

Надійшла у ревізованій формі 12.08.2022

Прийнята 15.08.2022

REFERENCES

- Anonymous*. 1963. Decision of the Fifth Plenary Meeting of the Permanent Stratigraphic Commission on the Paleogene of the USSR, dedicated to the problem of the stage division of the Paleogene. Resolutions of the 1/6 plenary meetings of the Interdepartmental Stratigraphic Committee and Permanent Stratigraphic Commissions for the Ordovician and Silurian, Devonian, Cretaceous and Paleogene of the USSR adopted in 1962. Leningrad, pp. 29-31 (in Russian).
- Anonymous*. 1963. Materials on the taxonomy of foraminifera. Iss. 4. Moscow (in Russian).
- Anonymous*. 1965. Decision of the seventh plenary meeting of the Permanent Stratigraphic Commission of the Interdepartmental Stratigraphic Committee on the Paleogene of the USSR, devoted to the problem of stage division of the Oligocene. Resolutions of the Interdepartmental Stratigraphic Committee and decisions of its Permanent Stratigraphic Commissions on Paleogene and Quaternary deposits of the USSR. Iss. 6. Moscow, pp. 73-77 (in Russian).
- Anonymous*. 1968. Decision of the Eighth Joint Plenary Meeting of the Permanent Stratigraphic Commissions of the Interdepartmental Stratigraphic Committee for the Paleogene and Neogene of the USSR, dedicated to the problem

- of volume and stage division of the Oligocene. Resolutions of the Interdepartmental Stratigraphic Committee and decisions of its Permanent Stratigraphic Commissions for the Jurassic, Cretaceous, Paleogene and Neogene of the USSR. Moscow, pp. 43-45 (in Russian).
- Bondarchuk V.H. (Ed.). 1960. Atlas of paleogeographic maps of the Ukrainian and Moldavian SSR (with lithofacies elements). Scale 1 : 2 500 000. Kyiv: Izdatelstvo AN USSR (in Ukrainian).
- Bondarchuk V.H. (Ed.). 1985. Stratigraphic Dictionary of the Ukrainian SSR. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Didkovskiy V.Ya. (Ed.). 1976. Index of works of employees of the Institute of Geological Sciences of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Didkovskiy V.Ya. (Ed.). 1976. Institute of Geological Sciences. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Gozhyk P., Maslun N., Yefimenko V., Zhabina N., Ochakovski V., Shevchenko T., Suprun I. 2017. Paleontological Society of Ukraine. Kyiv (in Ukrainian)
- Grossheim V.A., Korobkov I.A. (Resp. eds.). 1975. Stratigraphy of the USSR. Moscow: Nedra (in Russian). <https://doi.org/10.30836/igs.0375-7773.2019.208879>
- Kaptarenko-Chernousova O.K. (Ed.). 1971. Stratigraphy of the Ukrainian SSR. Vol. 8: Cretaceous System. Kyiv: Naukova Dumka (in Ukrainian).
- Permiakov V.V. (Ed.). 1972. Abstract information on completed research works of the Institute of Geological Sciences of the Academy of Sciences of the Ukrainian SSR (1968-1970). Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Permiakov V.V. (Ed.). 1978. Results of scientific research. Kyiv. (Preprint AS USSR, Institute Geol. Sci.; 78-10) (in Russian).
- Permiakov V.V. (Ed.). 1987. Results of scientific research. Kyiv. (Preprint AS USSR, Institute Geol. Sci.; 87-14) (in Russian).
- Permiakov V.V. 1977. XIII plenum of the Ukrainian Regional Interdepartmental Stratigraphic Commission. *Geologičnij žurnal*, 37, 4 (175): 149-153 (in Ukrainian)
- Ronov A.B., Khain V.I. (Resp. eds.). 1961. Atlas of lithological and paleogeographic maps of the Russian platform and its geosynclinal framing. Part 2: Mesozoic and Cenozoic. Moscow, Leningrad: Isdatelstvo Gosgeoltekhizdat (in Russian).
- Ryabokon T.S. 2019. Biostratigraphy of Paleogene the Southern Ukraine by small benthic foraminifera: retrospective view. *Tektonika i Stratygrafia*, 46: 40-84.
- Schnukov E.F., Permiakov V.V. (Eds.). 1989. Institute of Geological Sciences. Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Sokolov B.S., Mironova L.V. (Eds.). 1984. All-Union Paleontological Society: Handbook. Leningrad: Nauka (in Russian).
- Teslenko Yu.V. (Ed.). 1984. Geology of the Ukrainian SSR shelf. Stratigraphy (shelf and coasts of the Black Sea). Kyiv: Naukova Dumka (in Russian).
- Veselov A.O., Kulichenko V.H., Moliavko H.I. 1973. About the stage division of Oligocene and the Paleogene-Neogene boundary in the territory of the Ukrainian SSR. *Geologičnij žurnal*, 32, 2 (149): 145-146 (in Ukrainian).
- Vialov O.S. (Ed.). 1980. Paleontologists of the Ukraine. Kyiv. (Preprint AS USSR, Institute Geol. Sci.; 80-5) (in Russian).
- Zanina I.E. (Comp.). 1968. Paleontologists of the Soviet Union: Reference book. Leningrad: Nauka (in Russian).
- Zhamoïda A.I. (Ed.). 1968. Geological structure of the USSR. Vol. 1: Stratigraphy. Moscow: Nedra (in Russian).
- Zhamoïda A.I. (Ed.). 1977. Stratigraphic Code of the USSR. Leningrad (in Russian).

Received 20.07.2022

Received in revised form 12.08.2022

Accepted 15.08.2022

Додаток Supplement

БІБЛІОГРАФІЯ Є.Я. КРАЄВОЇ

BIBLIOGRAPHY OF Ye.Ya. KRAYEVA

- Авбург Н.В., Брызжжева Н.Н., Давидзон Р.М., Иванова В.А., Коровина Г.М., Краева Е.Я., Кузнецова К.И., Шуцкая Е.К., Ярцева М.В., Минакова Н.Е., Печенкина А.П., Прусова И.А., Серова М.Я., Тер-Григорьянц Л.С. Решение коллоквиума по микропалеонтологическому обоснованию границы эоцена и олигоцена на территории юга СССР: Шуцкая Е.К. (ред.). Москва, 1970. 30 с.
- Аладжова-Хрисчева К.И., Зернецкий Б.Ф., Краева Е.Я. Корреляция палеогеновых отложений черноморских побережий и шельфа Болгарии и Украины. Киев: ИГН АН УССР, 1986. 56 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 86-21).
- Атлас палеогеографічних карт Української і Молдавської РСР (з елементами літофацій). М-б 1 : 2 500 000: Бондарчук В.Г. (відп. ред.). Київ: Вид-во АН УРСР, 1960. 78 карт.

- Атлас литолого-палеогеографических карт Русской платформы и ее геосинклиналию обрaмления. Ч. 2. Мезозой и кайнозой: Ронов А.Б., Хаин В.И. (отв. ред.). Москва; Ленинград: Гостеолтехиздат, 1961.
- Веселов А.А., Краева Е.Я. О стратиграфических аналогах куберлинского горизонта в Северном Причерноморье. *Геол. журн.* 1968. Т. 28, вып. 4 (121). С. 103—108.
- Веселов А.О., Краева Е.Я. Стратиграфія олігоценових відкладів північно-східного Причорномор'я. *Геол. журн.* 1963. Т. 23, вип. 4 (91). С. 39—50.
- Веселов А.А., Краева Е.Я., Савенко Н.Г., Шеремета В.Г. Биостратиграфическая характеристика разрезов олигоценовых отложений Северного Причерноморья. *Геол. журн.* 1968. Т. 28, вып. 1 (118). С. 104—108.
- Веселов А.А., Краева Е.Я., Савенко Н.Г., Шеремета В.Г. Стратиграфия верхнеэоценовых отложений Причерноморской впадины. *Геол. сб. Львов. геол. о-ва.* 1971. № 13. С. 46—52.
- Веселов А.А., Краева Е.Я., Шекина Н.А. К вопросу о границе палеогена и неогена в Причерноморской впадине. *Докл. АН СССР. Геология.* 1969. Т. 188, № 4. С. 881—884.
- Вялов О.С., Краева Е.Я. (сост.). Палеонтологи Украины. Киев, 1980. 40 с. (Препр. / АН УССР. Ин-т геол. наук; 80-5).
- Григялис А.А., Бурлак А.Ф., Зосимович В.Ю., Иваник М.М., Краева Е.Я., Люльева С.А., Стотланд А.Б. Новые данные по стратиграфии и палеогеографии палеогеновых отложений запада европейской части СССР. *Сов. геология.* 1988. № 12. С. 40—54.
- Дидковский В.Я., Зелинская В.А., Зернецкий Б.Ф., Зосимович В.Ю., Иваник М.М., Краева Е.Я., Куличенко В.Г., Макаренко Д.Е., Маслун Н.В., Семенов В.Н. Биостратиграфическое обоснование границ в палеогене и неогене Украины. Киев: Наукова думка, 1979. 195 с.
- Захарчук С.М., Краева Е.Я., Менкес М.А. Об аналогах куберлинского горизонта междуречья Большой Куяльник—Кучурган (Северо-Западное Причерноморье). *Тектоника и стратиграфия.* 1978. Вып. 14. С. 93—96.
- Зелинская В.А., Зернецкий Б.Ф., Зосимович В.Ю., Краева Е.Я., Ротман Р.Н. (сост.). Таблица 2.2: Корреляционная региональная стратиграфическая схема палеогеновых отложений Украинского щита. (Утверждена УРМСК 7 июня 1984 г.). Стратиграфические схемы фанерозойских образований Украинского щита для геологических карт масштаба 1 : 50 000 (1 : 25 000): Графические приложения. Киев, 1986.
- Зелинская В.А., Зернецкий Б.Ф., Зосимович В.Ю., Краева Е.Я., Ротман Р.Н. Корреляционная региональная стратиграфическая схема палеогеновых отложений (объяснительная записка). Стратиграфические схемы докембрийских и фанерозойских образований Украинского щита для геологических карт масштаба 1 : 50 000 (1:25 000): Объяснительная записка. Киев, 1986. С. 97—101.
- Зелинская В.А., Зосимович В.Ю., Иваник М.М., Краева Е.Я., Коненкова И.Д., Маслун Н.В., Менкес М.А., Стотланд А.Б. Материалы к стратиграфической схеме палеогена Украины. *Палеонтология и стратиграфия фанерозоя Украины.* Киев: Наукова думка, 1984. С. 102—110.
- Зелинская В.А., Краева Е.Я. К стратиграфии верхнеэоценовых и олигоценовых отложений Украины. *Геол. журн.* 1969. Т. 29, вып. 5 (128). С. 63—74.
- Зернецкий Б.Ф., Зосимович В.Ю., Иваник М.М., Маслун Н.В., Макаренко Д.Е., Соловицкий В.Н., Краева Е.Я., Люльева С.А. (сост.). Стратиграфическая схема палеогеновых отложений южных областей Украины. Стратиграфическая схема фанерозойских образований Украины для геологических карт нового поколения: Графические приложения. Киев, 1993.
- Зернецкий Б.Ф., Зосимович В.Ю., Макаренко Д.Е., Мороз С.А., Маслун Н.В., Люльева С.А., Иваник М.М., Краева Е.Я., Горбунов В.С., Соловицкий В.Н., Совяк-Круковский Ю.В., Соколов И.П. (сост.). Стратиграфическая схема палеогеновых отложений северных областей Украины. Стратиграфическая схема фанерозойских образований Украины для геологических карт нового поколения: Графические приложения. Киев, 1993.
- Зосимович В.Ю., Горбунов В.С., Зелинская В.А., Зернецкий Б.Ф., Иваник М.М., Краева Е.Я., Люльева С.А., Маслун Н.В., Носовский М.Ф., Стотланд А.Б. Граница эоцена и олигоцена платформенной Украины. *Геол. журн.* 1985. Т. 45, № 6 (225). С. 105—111.
- Зосимович В.Ю., Бурлак А.Ф., Горбунов В.С., Зелинская В.А., Зернецкий Б.Ф., Иваник М.М., Краева Е.Я., Маслун Н.В., Стотланд А.Б. Регион V Юг Русской платформы. Геологические и биотические события позднего эоцена—раннего олигоцена на территории бывшего СССР. Ч. 1. Региональная геология верхнего эоцена и нижнего олигоцена *Тр. ГИН.* Вып. 489. С. 48—52.
- Иваник М.М., Краева Е.Я. Фораминиферы и спонгиофауна палеогеновых отложений черноморского побережья Керченского полуострова. *Ископаемая фауна и флора Украины.* Киев: Наукова думка, 1983. С. 65—70.
- Иванников О.В., Краева Е.Я. Фації, палеогеографія та історія розвитку України за крейдового часу. Пізня крейда. *Стратиграфія УРСР.* Т. 8. *Крейда:* Каптаренко-Черноусова О.К. (відп. ред.). Київ: Наукова думка, 1971. С. 253—267.
- Каптаренко-Черноусова О.К., Голяк Л.М., Зернецкий Б.Ф., Краева Е.Я., Липник Е.С. Атлас характерных фораминифер юры, мела и палеогена платформенной части Украины. Киев: Изд-во АН УССР, 1963. 201 с. (Тр. Ин-та геол. наук. Сер. стратиграф. и палеонтол.; Вып. 45).
- Краева Е.Я. Фораминиферы верхнеэоценовых и олигоценовых отложений Причерноморской впадины. Автореф. дис. ... канд. геол.-мин. наук. Киев, 1954. 19 с.

- Краева Е.Я. Фораминиферовые комплексы верхнеэоценовых и олигоценовых отложений Причерноморской впадины (западная часть). *Палеогеновые отложения юга европейской части СССР*. Москва: Изд-во АН СССР, 1960. С. 230—244.
- Краева Е.Я. Стратиграфическое и пространственное распределение фораминифер в олигоценовых отложениях Северного Причерноморья. *Майкопские отложения и их возрастные аналоги на Украине и в Средней Азии*. Киев: Наукова думка, 1964. С. 74—79.
- Краева Е.Я. Об объеме вида *Marginulina behmi* (Reuss). *Палеонтол. сб.* 1965. № 2, вып. 2. С. 3—7.
- Краева Е.Я. Особенности смен комплексов фораминифер в палеогене Северного Причерноморья, как следствие изменений физико-географических условий в ходе геологической истории региона. *Тезисы докладов на 5-м микропалеонтологическом совещании. (ГИН АН СССР. Комиссия по микропалеонтологии)*. Москва, 1966. С. 25.
- Краева Е.Я. Несколько новых представителей *Cibicides* из верхнеэоценовых отложений Северного Причерноморья. *Палеонтол. сб.* 1970. № 7, вып. 1. С. 20—25.
- Краева Е.Я. Палеогеновые фораминиферы. *Успехи в изучении микроорганизмов мезо-кайнозоя Украины*: Каптаренко-Черноусова О.К. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1971. С. 85—124.
- Краева Е.Я. Условия существования позднеолигоценовых фораминифер северного Причерноморья. *Экология беспозвоночных третичных морей Украины*: Молявко Г.И. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1971. С. 95—107.
- Краева Е.Я. Мелкие фораминиферы из среднеэоценовых нуммулитовых отложений Северного Причерноморья. *Палеонтол. сб.* 1972. № 9, вып. 2. С. 15—21.
- Краева Е.Я. Особенности развития фауны фораминифер в эоцене и олигоцене Украины как основа для палеозоогеографического районирования. *Тезисы докладов VI Всесоюзного микропалеонтологического совещания*. Новосибирск, 1973. С. 95.
- Краева Е.Я. Стратиграфическое расчленение киевской свиты юго-восточной части Днепровско-Донецкой впадины (по фораминиферам). *Геол. журн.* 1974. Т. 34, вып. 4 (157). С. 51—58.
- Краева Е.Я. Геологический возраст асканийской и горностаевской свит Северного Причерноморья. *Тектоника и стратиграфия*. 1975. Вып. 9. С. 76—84.
- Краева Е.Я. Мелкие палеогеновые фораминиферы платформенной Украины. *Обоснование стратиграфических подразделений мезо-кайнозоя Украины по микрофауне*. Киев: Наукова думка, 1975. С. 119—157.
- Краева Е.Я. Особенности развития фораминифер в эоцене и олигоцене Украины как основа для палеозоогеографического районирования. *Образ жизни и закономерности расселения современной и ископаемой микрофауны*. Москва: Наука, 1975. С. 127—132. (Тр. Ин-та геологии и геофизики СО АН СССР; Вып. 333).
- Краева Е.Я. О границе керестинского и кумского горизонтов и об аналогах кумского горизонта на Украине. *Тектоника и стратиграфия*. 1978. Вып. 15. С. 83—90.
- Краева Е.Я., Горбач Л.П., Макаренко Д.Е., Менкес М.А., Коненкова И.Д. Палеоэоценовый и эоценовый отделы. Геология шельфа УССР. Стратиграфия (шельф и побережья Черного моря): Тесленко Ю.В. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1984. С. 85—110. + Приложение 10: Региональная стратиграфическая схема палеоэоценовых и эоценовых отложений северо-западных побережий и шельфа Черного моря (утверждена Украинской межведомственной стратиграфической комиссией 7 декабря 1982 г.).
- Краева Е.Я., Зернецкий Б.Ф. Палеонтологический справочник. Т. 3. Фораминиферы палеогена Украины. Киев: Наукова думка, 1969. 196 с.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. Фораминиферы и зоны известкового наннопланктона палеогеновых отложений шельфа северо-западной части Черного моря. *Изв. АН СССР. Сер. геол.* 1976. № 10. С. 133—139.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. О стратиграфических аналогах бодракского яруса на территории платформенной части Украины. *Геол. журн.* 1977. Т. 37, вып. 1 (172). С. 62—71.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. История развития территории северо-западного шельфа Черного моря в палеогеновое время в свете данных микропалеонтологических исследований. *Изучение геологической истории и процессов современного осадкообразования Черного и Балтийского морей*: Тр. Междунар. симпоз., Киев, 14—18 марта 1983 г. Киев, 1984. Ч. 1. С. 51—56.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. Биозонация палеоэоценовых отложений шельфа Черного моря по фораминиферам и наннопланктону. *Геол. журн.* 1984. Т. 44, № 6 (219). С. 62—69.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. Стратиграфия и палеогеография палеогена северо-западной части шельфа Черного моря по данным исследования фораминифер и наннопланктона. *Ископаемые организмы и стратиграфия осадочного чехла Украины*. Киев: Наукова думка, 1985. С. 110—113.
- Краева Е.Я., Люльева С.А. Фораминиферы и наннопланктон в пограничных слоях эоцена и олигоцена Южной Украины, их стратиграфическое, корреляционное и фаціальное значение. *Тектоника и стратиграфия*. 1985. Вып. 26. С. 67—73.
- Краева Е.Я., Маслун Н.В. Состояние изученности фораминифер палеогена Украины, их роль и перспективы дальнейшего использования в геологии. *Палеонтологические исследования на Украине*. Киев: Наукова думка, 1980. С. 37—44.

- Краєва Е.Я., Маслун Н.В. Значение бентосных фораминифер для расчленения и корреляции палеогеновых отложений Украины. *Геол. журн.* 1984. Т. 44, № 4 (217). С. 107—112.
- Краєва Е.Я., Маслун Н.В. Граница эоцена—олигоцена Украины и сопредельных территорий по фораминиферам. *Палеонтол. сб.* 1987. № 24. С. 84—94.
- Краєва Е.Я., Орлова Л.Г. Новые данные о распространении палеоценовых отложений в Западном Причерноморье. *Тр. Одес. гос. ун-та имени И.И. Мечникова. Геол.-географ. науки.* 1962. Т. 152. Вып. 8. С. 98—99.
- Краєва Е.Я., Плахотный Л.Г. Олигоценый отдел. *Геология шельфа УССР. Стратиграфия (шельф и побережья Черного моря)*: Тесленко Ю.В. (отв. ред.). Киев: Наукова думка, 1984. С. 110—121. + Приложение 11: Региональная стратиграфическая схема олигоценых и нижнемиоценовых отложений северо-западных побережий и шельфа Черного моря (утверждена Украинской межведомственной стратиграфической комиссией 7 декабря 1982 г.)
- Краєва Е.Я., Ярцева М.В. Планктонные фораминиферы олигоцена Северного Причерноморья. *Палеонтол. сб.* 1974. № 11, вып. 1. С. 18—23.
- Краєва Е.Я., Ярцева М.В. Новый вид *Stomatorbina ucrainica* из мелководных верхнеоценовых отложений Украинского щита. *Палеонтол. сб.* 1976. № 13. С. 40—42.
- Краєва Е.Я. Деякі дані про еволюцію устя у представників роду *Siphonina*. *Геол. журн.* 1956. Т. 16, вип. 2 (51). С. 44—50.
- Краєва Е.Я. Нові дані про олігоцені форамініфери північної частини Причорноморської западини. *Доп. АН УРСР.* 1956. № 5. С. 467—470.
- Краєва Е.Я. До питання про зіставлення крейдових відкладів західної і східної частин Подільського Придніпров'я. *Доп. АН УРСР.* 1958. № 2. С. 217—219.
- Краєва Е.Я. Представники родини Asterigerinidae з палеогенових відкладів Причорноморської западини. *Геол. журн.* 1958. Т. 18, вип. 3 (60). С. 71—77.
- Краєва Е.Я. Форамініфери верхньооценових та олігоцених відкладів північного крила Причорноморської западини. Київ: Вид-во АН УРСР, 1961. 95 с. (Тр. Ін-ту геол. наук. Сер. стратиграф. і палеонтол.; Вип. 24).
- Краєва Е.Я. До характеристики форамініфер середньооценових відкладів Північного Причорномор'я (Одесько-Херсонська площа). *Доп. АН УРСР.* 1963. № 2. С. 245—248.
- Краєва Е.Я. До мікрофауністичної характеристики розрізу олігоцену по р. Альмі (гора Кизил-Джар). *Доп. АН УРСР.* 1966. № 9. С. 1217—1219.
- Краєва Е.Я. Представники родини Nodosariidae в асканійському горизонті північного Причорномор'я. *Доп. АН УРСР.* 1971. № 3. С. 210—213.
- Краєва Е.Я. Про вивчення нодозаріїд палеогену України. *Доп. АН УРСР. Сер. Б.* 1971. № 4. С. 299—302.
- Краєва Е.Я. Стратиграфічний розподіл бентосних форамініфер в еоценових та олігоцених відкладах Кримських стратотипових свердловин. *Тектоніка і стратиграфія.* 1972. Вип. 4. С. 91—106.
- Краєва Е.Я. До характеристики верхнього олігоцену південноукраїнського опорного розрізу. *Тектоніка і стратиграфія.* 1973. Вип. 5. С. 40—50.
- Краєва Е.Я. Представники родини Nodosariidae в олігоцених відкладах Бахчисарайського району. *Матеріали до палеонтології кайнозою України.* Київ: Наукова думка, 1977. С. 68—79.
- Краєва Е.Я., Зелінська В.О., Чеханська Г.М. Про верхню межу олігоцену та його фауністичну характеристику в Північному Причорномор'ї. *Доп. АН УРСР.* 1966. № 3. С. 383—386.
- Краєва Е.Я., Липник О.С. До стратиграфії крейдових і палеогенових відкладів північно-західної частини Причорноморської западини (в межах межиріччя Дністер—Тилігул). *Геол. журн.* 1964. Т. 24, вип. 5 (98). С. 81—88.
- Краєва Е.Я., Липник О.С. До питання про вік крейдових відкладів східної Подолії. *Доп. АН УРСР.* 1958. № 9. С. 988—991.
- Краєва Е.Я., Липник О.С., Пермяков В.В. Особливості розвитку основних структурних елементів Української РСР в верхньокрейдоду епоху. *Доп. АН УРСР.* 1959. № 6. С. 651—655.
- Краєва Е.Я., Менкес М.О., Плотнікова Л.Ф. Стратиграфія крейди та палеогену деяких районів північно-західної частини шельфу Чорного моря. *Доп. АН УРСР. Сер. Б.* 1982. № 1. С. 21—24.
- Краєва Е.Я., Печенкіна А.П. До обґрунтування олігоценового віку «зони піщаних форамініфер» Північного Причорномор'я. *Геол. журн.* 1965. Т. 25, вип. 5 (104). С. 13—120.
- Краєва Е.Я., Ротман Р.Н., Цимбал С.М. Про нижню границю верхньооценових відкладів Київського Придніпров'я. *Геол. журн.* 1967. Т. 27, вип. 1 (112). С. 59—67.
- Краєва Е.Я., Чернов М.К. Особливості складу комплексів форамініфер у палеогені Східного Приазов'я. *Доп. АН УРСР. Сер. Б.* 1979. № 10. С. 805—808.
- Краєва Е.Я., Ярцева М.В. Характеристика планктонних форамініфер олігоцену Північного Причорномор'я. *Доп. АН УРСР. Сер. Б.* 1973. № 8. С. 693—696.
- Макаренко Д.Е., Зелінська В.А., Зернецький Б.Ф., Зосимович В.Ю., Краєва Е.Я., Горбунов В.С., Іваник М.М., Маслун Н.В., Стотланд А.Б., Бланк М.Я. Стратиграфическая схема палеогеновых отложений Украины (Унифицированная). Киев: Наукова думка, 1987. 116 с.

- Путеводитель экскурсий. XII Европейский микропалеонтологический коллоквиум. Ч. 1. Крым. Москва, 1971. 149 с.: Экскурсия «Е», 22 сентября, 1971. Маршрут: Симферополь—Ялта / Т.Н. Горбачик, Б.Ф. Зернецкий, Е.Я. Краева, Е.С. Липник, Н.И. Маслакова, Г.И. Немков, Л.Ф. Плотникова. С. 114—118; Экскурсия «F», 23 сентября, 1971. Маршрут: Симферополь—Бахчисарай / Е.Я. Краева, Н.И. Маслакова, Е.К. Шуцкая. С. 119—41.
- Стратиграфический словарь УССР: Бондарчук В.Г. (ред.). Киев: Наукова думка, 1985. 240 с.
- Тесленко Ю.В., Астахова Т.В., Горак С.В., Краева Е.Я., Пермяков В.В., Плотникова Л.Ф., Цегельнюк П.Д., Воронова М.А., Яновская Г.Г. О создании новых региональных стратиграфических схем юга Украины. *Новые данные по стратиграфии и фауне фанерозоя Украины*: сб. науч. тр. Киев: Наукова думка, 1982. С. 146—150.
- Тесленко Ю.В., Астахова Т.В., Воронова М.А., Горак С.В., Краева Е.Я., Пермяков В.В., Плотникова Л.Ф., Яновская Г.Г. Палеонтологическое исследование и создание стратиграфической основы для детального геологического картирования юга Украины. *Роль палеонтологии в развитии отечественной геологии (к 100-летию геологической службы страны)*: тез. докл. XXVII сес. Всесоюз. палеонтол. о-ва (26—30 января 1981 г.). Ленинград, 1981. С. 70—71.
- Ярцева М.В., Краева Е.Я. Планктонные фораминиферы нижнего палеоцена Днепровско-Донецкой впадины. *Палеонтол. сб.* 1977. № 14. С. 23—33.
- Ярцева М.В., Краева Е.Я. Новые данные о возрасте и стратиграфических аналогах эоценовых отложений южного склона Украинского щита. *Тектоника и стратиграфия*. 1983. № 24. С. 79—87.

T.S. Ryabokon

Institute of Geological Sciences of NAS of Ukraine, Kyiv, Ukraine

E-mail: tamararyabokon@gmail.com

YELYZAVETA YAKIVNA KRAYEVA — AN OUTSTANDING MICROPALAEONTOLOGIST OF UKRAINE
(to 100th anniversary from the birth)

The article is devoted to Yelyzaveta Yakivna Krayeva, a worthy representative of the Ukrainian school of micropaleontology of P.A. Tutkowsky and O.K. Kaptarenko-Chernousova, senior researcher, Candidate of Geological and Mineralogical Sciences. Ye.Ya. Krayeva is a recognized micropaleontologist who made a significant contribution to the study of Eocene and Oligocene foraminifera of Southern Ukraine. She was engaged in the Paleogene biostratigraphy of the platform Ukraine and the northwestern shelf of the Black Sea by foraminifera, is the developer and co-author of the first Stratigraphic Scheme of Paleogene and Lower Miocene deposits of the South Ukrainian oil and gas-bearing region, is one of the authors of the unified Stratigraphic Scheme of Paleogene sediments of the platform Ukraine. There is given a bibliography of scientific works of Ye.Ya. Krayeva.

Keywords: *biography; bibliography; stratigraphy; biostratigraphy; foraminifera; Paleogene Ukraine.*